

zbor, tako je pri nas razpor med Staro- in Mladoslavenci pokvaril marsikaj pri volitvah v državni zbor. Pisatelju onega članka se bere v vsaki vrstici, da mu srce krvavi videti zdaj razpor, kjer je mnogo let bratinska sloga in edinost kraljevala, in če pové marsikako grenko besedo, ne more se mu za zelo vzeti zato, ker izvira iz čistega rodoljubja.

Naj tedaj nekoliko vrstic iz onega članka prestavimo tudi v naš list.

Česki narod — piše „Politik“ med drugim — bil je že v prebitki šoli življenja, a vendar ni še pri kraji s svojim trpljenjem. Kakor pošast, ki večno le razrušuje, spremlja zgodovino naše domovine prepir in razpor, tu med rodovinami, tam zaradi verskih, političnih in narodnih zadev. Na najkrasnejših lavorovih vencih naroda našega gloda črna pošast nevošljivosti, jeze, maščevanja, častilakomnosti, da! celo izdajstva domovine in prelomljene prisege.

Pod hudimi udarci zgodovinskih teh spominov je naš rod vselej, ko se je probudil, po nekem notranjem nagibu prejel, kakor vsi narodi, ki so v hudi stiski, za skušeno sredstvo narodne diktature, da ni na radost nasprotnikom razcepil poslednje svoje moči. Kakor so veliki Rimljani ob času največje nevarnosti svoje oči obračali le na enega moža, kateremu v roke so pokladali osodo svoje domovine, tako je tudi naš narod po notranjem nagibu leta 1848. in 1861. izbral si v skušnjah potrjenega, kot železo trdnega, po temeljitem znanstvu zgodovine naše vtrjenega, nepodkupljivega Palackega, da mu je izročil vodstvo narodnih moči. S tem pa nikakor ne trdimo, da Česki narod nima še družih bistrih glav in da Palacki je edina kvarta, na katero naj naš narod prihodnost svojo stavi; ne! — s tem smo hoteli le to reči, da je treba ob času sile se vstopiti okoli ene zastave, a ne na smeh svetá povzdignite kar deset in dvajset zastav. Ta diktatura — to poveljstvo — če že zaupanje naroda v svojega patrijarha tako imenovati hočemo, pa je zmirom le malo časa trajala, in ko je bil zbor zaupnih mož naroda izvoljen, je oblast ta prešla v roke teh mož, ki so bili namestniki naroda, med katerimi pa je Palacki zmirom prvi bil po svoji veljavi, svoji častiti starosti, svojih skušnjah in zaslugah, katerim pa on vendar nikoli ni samosvojno zapovedoval. Ali mar hočejo vsi komando v svojih rokah imeti? ali mar hoče vsak volilec svoj lastni program imeti? Ali mar hočemo, če nam je svet skušenega in nepremakljivega voditelja zopern, duševno vodstvo izročiti mladini ali to vodstvo prestaviti na klopí pivarne? Ali more država obstati brez vlade, armada brez poveljnika, stranka brez voditelja?

Le človek kratke pameti more reči, da s tem enojnim vodstvom nismo dosegli ničesa. S slogo in edinostjo smo si prisvojili veliko veljavo. Naj sovražniki naši, najeti zato, da Česki narod psujejo, 365-krat vsako leto trdijo, da bode Avstrija čez nas Čehe na dnevni red prestopila, mi vendar stavimo z njimi, kar koli hočejo, da Avstrija bode nam na ljubo ta dnevni red premenila, kajti nikoli ni še nobena država čez lastni svoj narod na dnevni red prestopila, in Avstrija pač nima nobenega razloga za to.

Česki narod se je v preteklih 12 letih čvrsto ustanovil, in ta stroga organizacija, ki nas je dozdaj varovala pogina, naj bi se zdaj razrušila! Nekoliko mlajših rodoljubov, katerim bi hlepenje po časti radi odpustili, če bi bili le narodu že kaj koristili, dela zdaj na to, da bi premenilo narodno voditeljstvo. Že mnogo let se pod različnimi oblikami skuša, krmilo vzeti iz rok Palackega in Riegerja in ga dati vredništvu „Nar. Listy“, za katerim izključljivo tiči

celo rovarstvo. *) Kaj neki bi ti gospodje storili, ako bi jim obveljalo in bi narod Česki političnemu norišču čestital, po 12letnem trudovitem prizadevanji si lastni grob kopati s tem, da razderó vse, kar se je zidalo dozdaj? Ali bodo morebiti na mestu Palackega in Riegerja gospodje Sladkovsky, Gregr, Trojan, Korinek v stanu, Českemu narodu povrniti njegovo državno pravo? Ves respekt tem gospodom; al njih dosedanja delavnost v javnem življenju nas nikakor ne mika, da bi prestopili na njihovo stran. Njih delovanje gré na razdjanje naroda, njih delovanje je boj vseh proti vsem; njih nameravanje je vojska zoper plemenstvo, **) vojska zoper duhovne, ***) vojska zoper vse druge stanove, katerim je na tem ležeče, da se ohranijo kot zavezniki socijalnega življenja. Če bi oni zmagali, stisnil bi se narod v ono narodno plast, kateri le prazna baharija z besedam imponira! —

Tako in še več piše „Politik“ o sedanjih žalostnih razmerah na Českem, kjer delajo Mladočehi na to, da se razruši ona zlata sloga, pod katero si je Česki narod pod vodstvom Palackega in Riegerja priboril ono importantno stališče, ki je imponiralo vladi in celemu nemčur-skemu svetu, in ki je zdaj v nevarnosti pogubni, ako ne bode pri prihodnjih volitvah velika večina naroda pokazala, da zaupa starim svojim voditeljem in ne posluša one klike Mladočehov, katerim „Presse“ in drugi vladni listi hvalo ploskajo.

Mnogovrstne novice.

* *Novi bankovci*, ki jih bo vlada izdala, bodo po obliki in besedah Avstrijsko-Ogerskemu dvalizmu podobni.

* *Cela armada novih uradnikov* pride ob novem letu na dan. S 1. januarijem 1874. namreč stopi novi red kazenske pravde v djanje in po tem bode pri okrajnih sodnijah novih uradnikov državnega pravdníštva (staatsanwaltschaftliche Beamte) in uradnikov političnih in policijskih gospósk potreba.

* *Véliki škof Ledohovski* na Poznanskem (Pruskem Poljskem), ki se v cerkvenih zadevah ne dá komandirati po deželnih gosposkah Pruskih, je obsojen na 11.000 tolarjev ali 4 leta in 5 mesecev zapora. Pogumni gospod se ne straši državne sile.

* *Ministerstvo kmetijstva* pripravlja načrt postave o varstvu poljskega posestva.

Slovensko slovstvo.

* „*Slovenska slovnica za prvence*“ — in „*Spisje za slovensko mladino*“, spisal Andrej Praprotnik, ravnatelj 1. mestne šole v Ljubljani.

Obe knjižici ste namenjeni ljudskim šolam in od c. k. ministerstva nauka tudi potrjeni za ta namen. Da tako skušeni školnik kakor je imenovani pisatelj, pravo pot učenja kaže šolski mladini, to je gosp. Praprotnik dokazal že mnogokrat v svojih spisih. „Spisja“ 3. natis je zelo predelan in pomnožen, ter popolnoma vravnán po najbolj slovečih učilih, po katerih se učenci po najboljši in naravni poti učé pravilno govoriti in različna pisma spisovati. Vsem slovenskim ljudskim šolam toraj toplo priporočamo ti šolski knjigi. Prvo prodaja tiskar Milic, drugo pa bukvovez Gerber.

*) To so tisti „Nar. Listy“, ki so nedavno nekdanji nesramni članek „Slov. Naroda“ zoper dr. Costo v svoj list vzeli.

***) Prav tako kakor pri nas: „grofov ne volite“!

***) Prav tako kakor pri nas: „farjev ne volite“!